

Akademie výtvarných umění v Praze

Studijní program Výtvarná umění

Ateliér kresby / škola Jiřího Petrboka

DIPLOMOVÁ PRÁCE

ZÁZNAMY

RECORDS

Vypracovala: Adriana Sarnová

Vedoucí diplomové práce: akad. mal. Jíří Petrbok

Oponent diplomové práce: MgA. Michal Pěchouček

Akademický rok 2018/2019

Mojí diplomovou prací je cyklus maleb, které se točí převážně kolem témat každodennosti a paměti. Koncepte cyklu vychází z deníků, které jsem psala během dětství. K záznamům z deníků přistupuji jako k hlavnímu zdroji námětů, vybírám však pouze ty náměty, jejichž obdoby lze pozorovat i v současnosti. Situace, místa a předměty, ze kterých jednotlivé malby vycházejí, spojuje jejich zakotvení napříč životními etapami, do obrazů je transformuji pomocí zobrazivé formy, proto je série žánrově rozdělena na malbu mužské a ženské figury, krajiny a zátiší.

Zajímá mě především opakování situací nebo nespočetněkrát viděná místa a předměty, které jsou součástí nějakého období a potom se jakoby ztratí, pomocí malby je však můžu uchovat a zabývat se jimi v delším časovém horizontu. Během samotného malování se význam obrazu vynořuje, mění a vrství, vzniká tak jakýsi časově neohraničený výjev, který se v nějaké podobě stal v minulosti, ale může se opakovat znovu. Jeho vyznění tak už není spjata pouze s mojí vzpomínkou, ale umožňuje divákovi svobodné čtení a interpretaci.

Volba tématu i proces, ve kterém práce probíhala, vycházejí z předchozích let studia na AVU. Od prvního ročníku jsem se věnovala především autoportrétu. V pátém ročníku jsem jistě ustrnutí na tomto tématu ukončila cyklem vylidněných obrazů, které se od předchozích lišily výraznější geometričností a potlačením autobiografického obsahu. Formálně mě to velmi obohatilo, ale zároveň jsem si uvědomila, že mi obsahová vyprázdňenost není vlastní. Obrazy z diplomového cyklu jsou po této zkušenosti naopak obsahy silně zatíženy a znovu se objevuje figura, která pro mě zůstává jejich nejdůležitějším nositelem.

V diplomovém cyklu jsem poprvé do své práce zařadila mužskou figuru. Rozhodnutí na začátku souviselo s pokračováním snah oprostit se v malbě od autoportrétu a hledat nové možnosti. Prostřednictvím mužské figury jsem si začala uvědomovat provázanost figurální malby s dějinami umění. Kontextu českého umění jsem se dotkla v malbě se stojící mužskou figurou, ta nevznikla jako parafráze nebo citace, ale už během příprav jsem si začala uvědomovat mnohé souvislosti s obrazy Jana Preislera ze série Černé jezero. Preislerův výrok: „zda malíř vlastně nemaluje pořád jeden obraz“¹ je velmi blízký mému malířskému uvažování. Obrazy z diplomového cyklu jsou v dialogu se staršími malbami a často spolu obsahově souvisí. Snaha moji práci na AVU kruhově uzavřít je nejvíc viditelná právě na obrazu se stojící mužskou figurou.

Paralelně s mužskou figurou jsem zobrazovala také figuru ženskou, ta se objevovala v mých obrazech i v předchozích ročnících, ale většinou v kontextu autoportrétu. V tomto případě jsou ústřední mezilidské vztahy uvnitř nějakého kolektivu nebo společnosti, které vycházejí zejména z mé zkušenosti školního prostředí.

Součástí této práce je také malba krajiny a zátiší, snažím se, aby tyto žánry byly schopné nést obsahy a zároveň jasně odkazovaly ke své historii. Krajina zachycuje město Letovice, ve kterém jsem žila během dětství. Malba krajiny mě přivedla k myšlence zařadit do diplomové

¹ WITTLICH, Petr. Jan Preisler: 1872-1918. Praha: Obecní dům, 2003

práce i žánr zátiší. Předměty vytrhuji z osobního prostředí a přenáším je do ateliéru na AVU, kde je následně maluji jako zátiší, žánr zdůrazňuji drapérií, na kterou věci stavím.

Akrylové barvy mi dovolují pracovat expresivněji a volněji, ale umožňují i realistické formy bez zatížení klasičtějším charakterem olejomalby. Střídám a kombinuji tyto přístupy podle obsahu, kompozice a dalších požadavků obrazu. Maluji převážně na plátno. Součástí tohoto cyklu je i několik maleb na papíře, kdy kombinuji techniku akrylu a tempery. Ve svých malbách často zobrazuji konkrétní osoby a snažím se o věrné zachycení jejich podoby, přestože na obrazech většinou nepředstavují pouze sebe a svoji psychologii. Při práci s figurou používám fotografie, využívám i některé fotografické momenty jako třeba ostrý blesk nebo rozostření. Fotografiemi v malbách silně manipuluji, nejde tedy o úplně věrný přepis.

V tomto roce pro mě bylo klíčové bližší seznámení s dílem Alexandra Tineie, který ve svých obrazech záměrně využívá efektů a nedokonalostí fotografie. Obsahově jsou mi blízké malířky Jana Farmanová nebo Elizabeth Peyton, které nevyklučují spojitost uměleckého díla s každodenním životem. Inspirací je pro mě malířka Ellen Altfest, která na svých malbách menších formátů, jež maluje podle skutečnosti, pracuje i několik měsíců. To pro mě bylo podstatné zjištění, protože se snažím svůj pomalejší způsob malby spíše zrychlovat a přístup Ellen Altfest mi otevírá možnost pracovat záměrně v ještě delším čase. V díle malířů jako je Michaël Borremans nebo Marlene Dumas, kteří se převážně zabývají figurou, lze nalézt příklady, které odkazují k žánru zátiší, pro tyto malíře je společné překračování hranic a konvencí tohoto žánru. Já k těmto žánrům nepřistupuji z tradicionalistické pozice, jsou pro mě spíše prostředkem vyjádření a komunikace.

Během práce na diplomním cyklu jsem si začala uvědomovat souvislost současné malby s její historií, to pro mě otevírá úplně nový směr, kterým se ubírat, zejména bych chtěla rozvíjet různé přístupy k zátiší. Krajinomalba je pro mě v kontextu mé práce poměrně těžká na uchopení, ale chtěla bych se dál zabývat jejími možnostmi. Abych se ve své práci někam vyvíjela, je pro mě důležité střídat přístupy, proto obsahové zatížení tohoto cyklu zřejmě vystřídá malba, která mi umožní větší odstup od tématu, a širší námětovou škálu zúžím, figuru budou střídat nefigurální motivy a dál budu zkoumat možnosti a hranice realistického a expresivního přístupu k malbě.

Použitá literatura a zdroje:

KENNEDY, Randy. Warming to Painting in the Cold. In: Nytimes.com cz [online] 6.6.2013 [cit. 1.5.2019] Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2013/06/09/arts/design/ellen-altfest-and-13-months-of-venice-biennale-painting.html>

WITTLICH, Petr. Jan Preisler: 1872-1918. Praha: Obecní dům, 2003. ISBN 80-86339-19-X, str. 12

V Praze dne 15.5.2019